

Nr 122.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning med provisoriska bestämmelser om begränsning i vissa fall av preliminär skatt; given Stockholms slott den 25 februari 1949.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogat förslag till förordning med provisoriska bestämmelser om begränsning i vissa fall av preliminär skatt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro,
enligt Dess nådiga beslut:

GUSTAF ADOLF.

Ernst Wigforss.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

I propositionen föreslås, att den s. k. 80-procentsspärren skall från och med innevarande år tillämpas även i fråga om preliminär skatt. Spärren skall emellertid enligt förslaget gälla endast i fråga om preliminär B-skatt.

F ö r s l a g

till

förordning med provisoriska bestämmelser om begränsning i vissa fall av preliminär skatt.

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Fysisk person, som är här i riket bosatt eller här stadigvarande vistas, så ock oskift dödsbo, efter person, som vid dödsfallet var här bosatt eller här stadigvarande vistades, må beviljas nedsättning av preliminär B-skatt under de förutsättningar och i den omfattning nedan säges.

2 §.

Vid debitering av preliminär B-skatt må skatten nedsättas med det belopp, varmed avkortning eller restitution av motsvarande slutliga skatt kan beräknas bliva medgiven enligt 2 § förordningen den 26 juli 1947 (nr 584) med provisoriska bestämmelser om begränsning av skatt i vissa fall.

Jämväl efter verkställd debitering må nedsättning av preliminär B-skatt ske med belopp som i föregående stycke anges.

3 §.

Skattskyldig, som vill erhålla nedsättning av preliminär B-skatt enligt denna förordning, skall göra ansökan därom hos den lokala skattemyndighet, som har att påföra den skattskyldige statlig inkomstskatt för inkomståret.

Ansökan skall i fall, som avses i 2 § första stycket, vara den lokala skattemyndigheten tillhanda senast den 1 december året näst före inkomståret. I annat fall skall ansökan göras senast före utgången av april månad året näst efter inkomståret.

4 §.

Ansökan, varom i 3 § förmäles, skall göras å blankett enligt formulär, som fastställles av Kungl. Maj:t.

Vid ansökan skall fogas preliminär självdeklaration, där den skattskyldige icke tidigare avgivit sådan deklaration för inkomståret. Ingives ansökningen efter det den skattskyldige avlämnat allmän självdeklaration för inkomståret, skall i stället avskrift av sistnämnda deklaration fogas vid ansökningen.

5 §.

Beslut över ansökan enligt 3 § meddelas av den lokala skattemyndigheten. Beslutet skall skyndsamt tillställas den skattskyldige ävensom vederbörande länsstyrelse.

6 §.

Innebär beslut som avses i 5 § att preliminär B-skatt, som förfaller till betalning efter det beslutet meddelats, skall utgöras med annat belopp än det som tidigare utfärdad debetsedel utvisar, skall den lokala skattemyndigheten ofördröjligen utfärda och till den skattskyldige översända ny debetsedel upptagande den ändrade skatten.

Det åligger länsstyrelsen att utan dröjsmål förordna om avkortning av den skatt, som enligt beslutet icke skall erläggas.

7 §.

Innebär beslut som avses i 5 § att preliminär B-skatt icke vidare skall utgå för inkomståret, åligger det länsstyrelsen att utan dröjsmål antingen förordna om avkortning av den del av skatten, som överstiger vad den skattskyldige enligt nämnda beslut har att erlägga i preliminär skatt, eller, därest den skattskyldige redan inbetalt preliminär skatt med större belopp än vad han enligt sagda beslut är skyldig att erlägga, till den skattskyldige återbetala det överskjutande beloppet.

Å belopp, som återbetalas, utgår icke ränta.

8 §.

Den som icke åtnöjes med lokal skattemyndighets beslut enligt denna förordning äger i beslutet söka ändring hos länsstyrelsen genom besvär, vilka skola hava inkommit till länsstyrelsen inom en månad från den dag, då klaganden erhöll del av beslutet.

Över länsstyrelsens beslut enligt denna förordning må klagan icke föras.

9 §.

De närmare föreskrifter, som erfordras för tillämpningen av denna förordning, meddelas av Kungl. Maj:t.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling, och gäller tillsvidare. I fråga om preliminär skatt för år 1948 skall förordningen icke äga tillämpning.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 25 feb-
ruari 1949.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK, ANDERSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anmäler *fråga om tillämpning av den s. k. 80-procentspärren jämväl med avseende å prelimi- när skatt* samt anför därvid följande.

Inledning. Vissa bestämmelser om skattebegränsning ha gällt under de senaste åren. Sålunda antogos genom beslut vid 1942 och 1943 års riksdagar särskilda förordningar om begränsning i vissa fall av skatt till staten, avseende skatter, som påförts på grund av taxering för taxeringsåret 1942, respektive taxeringsåret 1943. Dessa förordningar utfärdades den 18 juli 1942 (nr 644) och den 30 juni 1943 (nr 493). Den sistnämnda författningen utsträcktes därefter genom särskilda förordningar att gälla även skatt, som påförts på grund av 1944 och 1945 års taxeringar. För taxeringsåren 1946 och 1947 ansågs någon skattespärr icke erforderlig med hänsyn till den skatteeftergift, som beslöts i samband med uppbördsreformens genomförande. Vid 1947 års riksdag antogos bestämmelser dels angående en spärr för skatt, som påförts genom 1948 års taxering, och dels angående en spärr för skatt på grund av 1949 och senare års taxeringar. Förordningar härom utfärdades den 26 juli 1947 (nr 583 och 584). Anledningen till att taxeringsåret 1948 i detta hänseende måste behandlas särskilt var, att den vid 1947 års riksdag beslutade omläggningen av statsbeskattningen skulle träda i kraft först från och med 1949 års taxering. Med hänsyn till att det nya skattesystemet förutsatte spärregler, vilka gingo längre i fråga om skattebegränsning än de som tidigare gällt, ansågs det riktigast att i fråga om skatter på grund av 1948 års taxering alltjämt tillämpa regler motsvarande dem som gällt vid taxeringarna åren 1942—1945. De i förordningen den 26 juli 1947, nr 584, meddelade bestämmelserna äro endast provisoriska och gälla tills vidare; under förarbetena till sistnämnda författning (se prop. nr 299 till 1947 års riksdag) uttalades sålunda, att frågan om spärreglernas utformning borde upptagas till förnyad prövning så snart tillräckliga erfarenheter vunnits angående verkningarna av det nya skattesystemet.

De vid 1947 års riksdag beslutade spärreglerna avse endast skatt, som påförts på grund av årlig taxering, d. v. s. beträffande slutlig eller tillkom-

mande skatt. Vid anmälan av frågan om framläggande för riksdagen av nyssnämnda proposition berörde jag emellertid även spørsmålet om skatte-spärrrens tillämpning beträffande den preliminära skatten. I detta hänseende yttrade jag bl. a. följande.

Ett särskilt spørsmål är huruvida skattespärren skall tillämpas även i fråga om den preliminära skatten. Det kan synas vara en onödig omgång att taga ut skatt preliminärt, om den sedan skall restitueras till den skattskyldige på grund av spärrlagstiftningen. Emellertid torde det bli va svårt att i praktiken taga hänsyn till skattespärren redan vid preliminär taxering eller vid jämkning av preliminär skatt under inkomståret. Det faller av sig självt att den förhandsberäkning av skatt, som sker före inkomståret eller under löpande inkomstår, blir ganska schablonmässig. Vidare bör beaktas att i de i uppbördsförordningen omnämnda jämningsfall, som närmast motsvara det förevarande, jämkning som regel icke får äga rum, såvida icke ändringen i den preliminära skatten skulle uppgå till minst $\frac{1}{6}$ av det ursprungligen beräknade skattebeloppet. Emellertid torde vid tillämpning av skattebegränsningsbestämmelserna läget merendels vara det att fråga är om en större skattedragare, som äger rätt till reduktion av den honom påförda skatten med ett relativt sett ringa belopp. Tillämpning av skattespärren torde med andra ord så gott som alltid förutsätta möjligheter till en noggrannare och mera definitiv avvägning än som föreligga vid den preliminära taxeringen eller vid jämningsbeslut under inkomståret.

Jag anser mig därför och då fråga nu är allenast om ett provisorium böra förorda, att spärren icke tillämpas annat än i fråga om skatt som påförts på grund av årlig taxering, d. v. s. beträffande slutlig eller tillkommande skatt.

Bevillningsutskottet vid 1947 års riksdag — som i samma betänkande (nr 51) behandlade dels förenämnda proposition och dels en i första kammaren väckt motion (nr 193) om utredning angående skattespärr beträffande den preliminära skatten under år 1947 — yttrade bl. a. att svårigheter syntes möta att i praktiken taga hänsyn till skattespärren redan vid preliminär taxering eller vid jämkning av preliminär skatt under inkomståret. Utskottet anslöt sig därför till den i propositionen uttalade meningen att skattespärren icke skulle tillämpas annat än i fråga om skatt som påförts på grund av årlig taxering, d. v. s. beträffande slutlig eller tillkommande skatt. Utskottet avstyrkte därför berörda motion.

Utskottets betänkande godkändes av riksdagen.

Vid 1948 års riksdag yrkades i två likalydande motioner (I: 177 och II: 366) att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om översyn *dels* av gällande uppbördsförordning i syfte att göra 80-procentsspärren tillämplig redan på den preliminära beskattningen och *dels* av lagstiftningen om denna spärr, så att förslag därom kunde framläggas för 1948 års riksdag.

Bevillningsutskottet vid 1948 års riksdag yttrade i sitt betänkande (nr 38) i anledning av motionerna bl. a. att inom utskottet upplysts att fall förekommit, där skattskyldiga haft att erlægga preliminär skatt med belopp, som avsevärt överstigit den skatt som slutligen skulle gäldas. Då det syntes utskottet vara en angelägen uppgift att åtgärder vidtoges för att bringa den preliminära skatten för nu ifrågavarande skattskyldiga i så nära överensstämmelse med den slutliga som möjligt, tillstyrkte utskottet, att en utred-

ning verkställdes i syfte att möjliggöra en tillämpning av gällande skattebegränsningsbestämmelser redan på den preliminära skatten.

I överensstämmelse med bevillningsutskottets hemställan anhöll riksdagen (skrivelse nr 181) om en översyn av gällande lagstiftning om skattebegränsning i syfte att möjliggöra den s. k. 80-procentsspärrens tillämpning redan i fråga om den preliminära skatten.

Sedan Kungl. Maj:t härefter genom beslut den 30 juli 1948 förordnat assessorn vid överståthållarämbetet A. O. Åkesson och chefen för debiteringsavdelningen vid Stockholms stads uppbördsvverk, uppbördskommissarien S. V. Östlund att verkställa den av riksdagen begärda utredningen, ha utredningsmännen till mig överlämnat en den 4 december 1948 dagtecknad promemoria angående införande av den s. k. 80-procentsspärren vid den preliminära skatten. Vid promemorian har fogats förslag till författning i ämnet.

Över promemorian med därvid fogat författningsförslag ha efter remiss utlåtanden avgivits av *överståthållarämbetet* — som vid sitt utlåtande fogat yttrande av *uppbördsdirektören i Stockholm* — samt *länsstyrelserna i Stockholm, Södermanlands, Kristianstads och Göteborgs och Bohus län* ävensom *Sveriges häradsskrivarförening* och *Föreningen Sveriges kronokamrerare*. Länsstyrelsen i Kristianstads län har vid sitt utlåtande fogat yttranden av *kronokamreraren i Kristianstad* och *häradsskrivaren i Ängelholms fögderi*.

Utredningsmännens förslag. I sin promemoria ha *utredningsmännen* inledningsvis erinrat om att enligt 3 § uppbördsförordningen den preliminära skatten skulle så nära som möjligt motsvara beloppet av de utskylder (jämte pensionsavgift), vilka kunde antagas bli påförda den skattskyldige efter verkställd årlig taxering. För ernående av sådan överensstämmelse vore på olika sätt sörjt, beträffande A-skatten genom differentierade löneavdragstabeller och beträffande B-skatten — vilken normalt beräknades på grundval av senast fastställda taxering — genom möjligheten att få skatten beräknad enligt preliminär självdeklaration. Därjämte kunde under inkomståret jämkning av skatten ske vid ändrade familjeförhållanden eller ändrade ekonomiska förhållanden, varvid dock i sistnämnda fall erfordrades att ändringen av preliminärskatten, om ej särskilda omständigheter föreläge, skulle uppgå till minst en femtedel av det förut beräknade skattebeloppet (53 § 1 mom.). Återbetalning av för mycket erlagd skatt kunde ock i vissa fall ske redan före påförandet av den slutliga skatten, om ansökan inkomme före utgången av april månad året efter inkomståret (53 § 2 mom.). Huvudregeln vore alltså, att skatt såvitt möjligt icke skulle uttagas preliminärt till högre belopp än som slutgiltigt skulle påföras.

Utredningsmännen ha framhållit, att den slutgiltigt påförda skatten kunde bli föremål för särskild reduktion genom tillämpning av den s. k. 80-procentsspärren. Denna spärregel gällde dock icke den preliminära skatten.

Redan avfattningen av 3 § uppbördsförordningen, varest jämförelse gjordes med »påförda» slutliga utskylder, syntes lägga hinder i vägen härför. Den totala slutliga skatten påfördes nämligen alltid den skattskyldige med bortseende från spärregeln. Först därefter skedde — efter särskild ansökan — avkortning eller, om den slutliga skatten redan erlagts, restitution.

Sedan utredningsmännen härefter redogjort för tidigare yrkanden om lagstiftning på förevarande område, har i promemorian uttalats, att den betydande skärpningen av skatterna å större inkomster och större förmögenheter i förening med de ändrade bestämmelser för skattespärren, som gällde från och med 1949, givit frågan om skattespärr vid preliminärskatten en avsevärt större betydelse för 1948 och följande inkomstår än vad som finge antagas ha varit fallet för det första preliminärskatteåret 1947.

I promemorian har vidare framhållits att enligt de nu gällande spärreglerna (förordningen den 26 juli 1947, nr 584, med provisoriska bestämmelser om begränsning av skatt i vissa fall) skulle avkortning eller restitution ske av den statliga inkomstskatten, i den mån denna tillsammans med förmögenhetsskatten samt allmän kommunalskatt (d. v. s. kommunal inkomstskatt, fastighetsskatt och församlingsavgifter) jämte landstings- och tingshusmedel överstege 80 procent av inkomsten. Med inkomst skulle därvid förstås den till statlig inkomstskatt taxerade inkomsten ökad med det belopp, för vilket avdrag vid taxeringen medgivits för kommunala utskylder. Skattespärrens tillämpning vore beroende på ansökan, vilken skulle ha ingivits före utgången av kalenderåret näst efter taxeringsåret. Om 80-procentspärren bleve tillämplig först efter utslag av överinstanserna räknades tiden ett år från lagakraftvunnet utslag. Formulär till ansökningsblankett fastställdes av Kungl. Maj:t. I ansökan skulle den skattskyldige lämna samtliga upplysningar, som erfordrades för prövning av densamma. Ansökan prövades av länsstyrelsen i det län, där den statliga taxeringen skett, i Stockholm av överståthållarämbetet. De lämnade upplysningarna syntes alltid ha kontrollerats mot den skattskyldiges deklaration och mot debiteringsuppgifterna. Med hänsyn till att kommunalutskylder skulle inräknas i de 80 procenten bleve det ofta nödvändigt att den skattskyldige genom företeende av debetsedlar eller på annat sätt styrkte storleken av skatter i annan kommun. För närvarande fördes icke några särskilda förteckningar över inkomna ansökningar eller meddelade beslut angående skattespärren. Anteckning om verkställd restitution komme givetvis beträffande 1948 års slutliga skatt att ske å vederbörande skattskyldigs uppbördskort.

Utredningsmännen ha härefter diskuterat frågan huruvida vid införande av skattespärr jämväl för preliminär skatt denna spärr skulle tillämpas redan från början av uppbördsåret eller först vid detta års utgång, i vilket senare fall avkortning och restitution eller ettdera finge ske. Sedan utredningsmännen framhållit, att restitution för närvarande kunde äga rum först sedan den slutliga skatten fastställts, vilket skedde under senare delen av taxeringsåret, ha utredningsmännen i förenämnda fråga anfört följande.

För ett uppskjutande till uppbördsårets utgång talar framför allt den omständigheten, att först då kan göras en mera noggrann beräkning av skattepliktig inkomst och förmögenhet. Spärrens tillämpning är normalt beroende av en viss kombination av inkomst och förmögenhet. Vad gäller inkomsten är denna ofta svår att på förhand beräkna i många fall, exempelvis då densamma är beroende på i förväg svårberäkneliga rörelseresultat, på tillfälliga realisationsvinster, på storleken av reparationer å fastigheter, skogsförsäljningar etc. Förmögenheten vid årets utgång är även den ofta nog svår att beräkna ett år i förväg. Vart femte år, då allmän fastighetstaxering äger rum, kunna jämförelsevis begränsade ändringar i taxeringsvärdena medföra stora förändringar av nettoförmögenheten i fall då fastigheterna äro relativt högt inteknade. Vid köp och försäljning av fastigheter framkommer likaledes, i fall då taxeringsvärdena avvika från köpeskillingen, ofta betydande förändringar i den skattepliktiga förmögenheten. Ändrade börsvärden å aktier och obligationer kunna avsevärt påverka storleken av nettoförmögenheten, särskilt då dessa tillgångar äro högt belånade. Arv, ingående av eller upplösning av äktenskap, överflyttning av minderåriga barns förmögenheter, utfallande livförsäkringar etc. förändra ofta förmögenheter. Att sålunda såväl inkomster som förmögenheter kunna vara svårberäkneliga får särskilt stor betydelse för skattespärren, eftersom denna är beroende av en kombination av dessa två osäkra faktorer.

För ett uppskjutande av skattespärrens tillämpning till uppbördsårets utgång talar i viss mån även den omständigheten, att de kommunala utskylder, vilka såsom allmänt avdrag skola avräknas från inkomsten vid statsbeskattningen och som därigenom påverka den statliga skattens storlek, äro kända först vid årets utgång genom då erhållna debetsedlar. Vid årets början kunna desamma endast approximativt beräknas. Uppgift om utdebiteringens storlek kan visserligen erhållas, men den skattskyldige har ännu icke upprättat sin självdeklaration och vid taxeringen kunna ändringar ske av inkomstberäkningen. Vad gäller de kommunalutskylder, som komma att utgå för det löpande årets inkomst samt fastighetsinnehav och som skola inräknas i de 80 procenten, är tydligt, att desamma låta sig säkrare beräknas vid årets utgång.

Av det anförda torde framgå att tillämpning av spärregeln redan från uppbördsårets början är behäftad med betydande olägenheter. Tillämpning av regeln först vid årets utgång innebure väl ock en för den skattskyldige i stort sett tillfredsställande lösning. Den för höga skatten skulle ju även då antingen icke behöva erläggas eller ock omedelbart restitueras.

Emellertid tala även flera omständigheter för att spärregeln tillämpas redan från början av uppbördsåret. Sålunda kan det uppenbarligen stundom vara för den skattskyldige betungande att under en följd av betalningsterminer erlægga en skatt som icke är begränsad av spärregel. Detta gäller särskilt i fall då kapitalet är hårt bundet eller helt oåtkomligt, exempelvis då detsamma tillhör familjestiftelser, fideikommiss, vissa fondmedel, etc. I fråga om dylika kapitaltillgångar gäller ävenledes, att avkastningen i regel är ganska konstant, varför spärregeln lätt kan tillämpas i förväg. För de fall spärregeln medfört, att för låg preliminärskatt uttagits, kan ock sägas, att räntevinsten å skatten för den skattskyldige blir jämförelsevis ringa och för övrigt i sin tur föremål för en hög beskattning. Någon nämnvärd förlustrisk för det allmänna vid uttagande av kvarstående skatt i ett dylikt fall torde icke förefinnas. Ser man frågan ur de lokala skattemyndigheternas arbetssynpunkt torde vara klart, att det blir mindre arbetskrävande att tillämpa spärregeln redan vid fastställandet av preliminärskatten vid årets början än att senare vidtaga omräkningar av redan verkställda debiteringar samt därvid avkorta eller restituera skatt.

I anslutning härtill ha utredningsmännen anfört, att det syntes tveksamt, vilka omständigheter, som skulle tillmätas den största betydelsen, de som talade för ett uppskjutande av spärregelns tillämpning till årets utgång eller de som talade för ett omedelbart tillämpande. Härtill bidroge svårigheterna att få någon tillförlitlig uppfattning om hur de nya spärreglerna komme att verka i praktiken. Först när desamma tillämpats något år kunde material för ett mera allsidigt bedömande av frågan föreligga. I nuvarande läge ville det synas som om man finge välja den lösning av frågan, som bäst tillgodosåge de enskilda skattskyldigas intressen, och alltså införa en preliminär skattespärr redan från uppboråsårets början.

Utredningsmännen ha vidare behandlat frågan huruvida spärregeln borde tillämpas ex officio eller först efter ansökan. I detta hänseende ha utredningsmännen framhållit, att svårigheter skulle möta att tillämpa spärregeln ex officio. De lokala skattemyndigheterna ägde i regel icke tillgång till uppgifter om de kommunalskatter som skulle avräknas från inkomsten, resp. ingå i de 80 procenten. Ej heller kunde i den stora massan av preliminära skattepåföringar uppmärksammas de fall, då skatterna överstege 80 procent av inkomsten. I de fall då den preliminära skatten grundade sig på senast verkställda taxering, skulle man visserligen kunna tänka sig att, om ansökan för tillämpning av spärregeln för den slutliga skatten ingivits, man tillämpade skattespärr även för den preliminära skatten. Men denna utväg, vilken för övrigt syntes beröra endast en mindre del av antalet ifrågakommande fall, kunde icke förordas, eftersom man då skulle grunda skattebegränsningen på en inkomstberäkning, som låge två år tillbaka i tiden. För att skattespärr skulle tillämpas finge krävas såväl ansökan som ock preliminär självdeklaration.

Slutligen ha utredningsmännen anfört följande.

Beträffande tiden för ingivande av ansökan synes böra gälla samma tid som för ingivande av preliminär självdeklaration enligt uppboråsförordningen. Ansökan bör alltså ingivas senast den 1 december året före inkomståret om spärregeln skall iakttagas redan från första uppboråssterminen. Ingives ansökan senare, bör avkortning kunna ske av skatt för efterföljande uppboråssterminer. Har preliminär skatt redan erlagts med högre belopp än som totalt skolat erläggas för inkomståret med hänsyn tagen till skattespärren, bör återbetalning kunna äga rum utan avvaktan å den slutliga skatten. Ansökan bör i dylikt fall ingivas före utgången av april månad året näst efter inkomståret, vilken tidpunkt även gäller för ansökan om återbetalning enligt uppboråsförordningen. Den i 53 § uppboråsförordningen angivna företsättningen för jämkning och återbetalning, att ändringen i den preliminära skatten — om ej särskilda omständigheter föreligga — skall uppgå till minst en femtedel av det förut beräknade skattebeloppet, torde icke böra gälla för spärregeln. När denna tillämpas kan det ofta vara fråga om mindre andel än en femtedel men ändock om belopp som för den skattskyldige kan vara av stor betydelse. Ansökan bör givetvis ingivas till och prövas av den lokala skattemyndighet, som har att påföra statlig inkomstskatt för ifrågavarande inkomstår. Formulär för ansökan torde kunna ges likartad utformning som för ansökan beträffande skattespärren för den slutliga skatten.

Ansökningar om tillämpning av spärregeln registreras och behandlas för närvarande tillsammans med andra ärenden om restitution och avkortning av skatter. Det framstår emellertid såväl för den fråga som här behandlas som än mera för frågan om en senare översyn av själva spärreglerna såsom synnerligen angeläget, att spärregelfallen registreras för sig och att detta sker på ett sådant sätt, att de lätt kunna göras till föremål för en allsidig statistisk bearbetning. Därvid bör man om möjligt även söka erhålla kännedom om inverkan av den särskilda reduceringsregeln för förmögenhet. Lämpligt synes vara att de lokala skattemyndigheterna och länsstyrelserna upplägga kortregister över beslut beträffande skattesparren vid den preliminära resp. den slutliga skatten.

I enlighet med vad sålunda anförts ha utredningsmännen upprättat förslag till förordning om tillämpning vid den preliminära beskattningen av gällande bestämmelser om begränsning av skatt i vissa fall. Enligt förslaget skulle skattskyldig vid beräkning av preliminär skatt kunna efter ansökan erhålla avdrag med belopp som — vid tillämpning av förordningen den 26 juli 1947 (nr 584) med provisoriska bestämmelser om begränsning av skatt i vissa fall — kunde beräknas komma att avkortas av motsvarande slutliga skatt. Där preliminär skatt redan påförts med högre belopp än som skolat erläggas för inkomståret, sedan dylikt avdrag skett, skulle överskjutande belopp få avkortas eller, därest skatt redan erlagts med högre belopp än som sammanlagt skolat utgå för inkomståret, återbetalas utan avvaktan å den slutliga skatten. I förslaget ha därjämte upptagits närmare föreskrifter rörande det tekniska förfarandet i anledning av ansökan som här avses.

Yttrandena över utredningsmännens promemoria. Det av utredningsmännen framlagda förslaget har tillstyrkts eller lämnats utan erinran av *samtliga remissinstanser*.

Länsstyrelsen i Södermanlands län har ifrågasatt huruvida icke — sedan 80-procentspärrens tillämpning vid uttagande av preliminär skatt beslutats av vederbörande lokala myndighet — möjligheter borde beredas för spärrens tillämpning jämväl på den debiterade slutliga skatten utan den skattskyldiges vidare åtgörande. Det måste för den skattskyldige synas onödigt omständligt att för skattens beräkning behöva avgiva preliminär deklaration, ansökan om spärrens tillämpning vid den preliminära skattens debitering, allmän självdeklaration samt ytterligare en ansökan för erhållande av nedläggning av den slutliga skatten.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län har uttalat, att frågan om spärr redan beträffande preliminärskatten för länets vidkommande komme att få en mycket begränsad praktisk betydelse. Hittillsvarande lagstiftning rörande skattespär hade inom länet vunnit tillämpning i fyra eller fem fall årligen. Genom den nu föreslagna ändringen i anslutning till de nya skatterna å inkomst och förmögenhet komme väl sådana fall att öka något till antalet. Det vore givetvis för de skattskyldiga, som berördes av saken, av största betydelse att få den åsyftade förmånen redan på det tidiga stadium, då preliminärskatten skulle betalas.

Departementschefen. Såsom framgår av den i ärendet avgivna promemorian ha utredningsmännen funnit åtskilliga praktiska svårigheter föreligga att genomföra en skattespärr redan med avseende å den preliminära skatten. Emellertid ha utredningsmännen i allt fall ansett sig kunna förordna införandet av en sådan skattespärr. Enligt utredningsmännens förslag skall såsom huvudregel gälla, att skattskyldig må erhålla avdrag från den preliminära skatten med belopp som — vid tillämpning av förordningen den 26 juli 1947 (nr 584) med provisoriska bestämmelser om begränsning av skatt i vissa fall — kan beräknas komma att avkortas av motsvarande slutliga skatt.

Utredningsmännens förslag har, såsom förut nämnts, tillstyrkts eller lämnats utan erinran av samtliga remissinstanser.

Jämväl enligt min mening bör en skattespärr av den konstruktion, som utredningsmännen föreslagit, kunna praktiskt genomföras även om vissa svårigheter utan tvivel äro förbundna därmed. Genom införandet av en dylik skattespärr skulle de av 1948 års bevillningsutskott påtalade olägenheterna avhjälpas. Jag tillstyrker i enlighet härmed att en lagstiftning om begränsning av preliminär skatt genomföres på grundval av vad utredningsmännen föreslagit.

Skattespärren bör — såsom utredningsmännen föreslagit — till sin konstruktion anknyta till den redan gällande spärren i fråga om slutlig skatt; nedsättning av preliminär skatt bör sålunda kunna medgivas med det belopp, varmed avkortning eller restitution av motsvarande slutliga skatt kan beräknas bliva medgiven enligt 1947 års förordning med provisoriska bestämmelser om begränsning av skatt i vissa fall.

Uppenbarligen kan skattespärren icke vinna tillämpning annat än beträffande *debiterad* preliminär skatt; något annat torde utredningsmännen icke heller hava åsyftat. Det torde jämväl få anses uteslutet att tillämpa skattespärren i fråga om en skattskyldig, vilken förutom preliminär A-skatt erlägger preliminär C-skatt. Spärreglerna torde sålunda få begränsas till att avse allenast skattskyldiga med preliminär B-skatt.

Nedsättningen av den preliminära skatten bör kunna beslutas antingen vid debiteringen av den preliminära skatten eller senare. Såsom villkor för rätten att åtnjuta nedsättning av skatten torde böra föreskrivas, att den skattskyldige gör särskild ansökan härom. Sådan ansökan bör göras hos den lokala skattemyndighet, som har att påföra den skattskyldige statlig inkomstskatt för inkomståret, d. v. s. den lokala skattemyndighet inom vars tjänstgöringsområde den skattskyldige är mantalsskriven för inkomståret.

I övrigt torde beträffande ärenden rörande nedsättning av preliminär skatt böra gälla i huvudsak samma regler som i uppbördsförordningen föreskrivits för jämkning och avkortning av preliminär skatt.

De nu förordade nya spärreglerna torde böra tillämpas redan med avseende å preliminär skatt, som skall erläggas under innevarande år. Jämväl de nya spärreglerna få, såsom anknyttande till 1947 års provisoriska förordning, anses vara av tillfällig natur. Då frågan om skattespärr med avseende å slut-

lig skatt i sinom tid upptages till förnyad prövning, böra följaktligen även de nu förordade spärreglerna bli föremål för omprövning.

I enlighet med det nu anförda har inom finansdepartementet upprättats förslag till *förordning med provisoriska bestämmelser om begränsning i vissa fall av preliminär skatt.*

Föredragande departementschefen hemställer härefter, att nämnda förslag måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

K.-E. Renström.